Απόσπασμα από την Θρακικής επετηρίδος του 1897

ΑΠΟ ΤΟΥ ΑΙΜΟΥ

ΠΟΛΥ ἐπεθύμουν καὶ εὐχῆς ἔργον εἶνε νὰ ὑπῆρχεν εἰς τὸ Α΄. ἔτος τοῦ Θρᾳκικοῦ ἡμερολογίου ἀπαρίθμησις, ἔστω καὶ ξηρὰ τῶν ὀνομάτων τῶν τόπων τῆς Θρᾴκης καὶ τῶν λαῶν, οἵτινες ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων καὶ διαδοχικῶς κατῴκησαν ἐν αὐτῇ. Ὀνόματα τοιαῦτα λαῶν ἀπαντῶσι συγκεχυμένα παρὰ πᾶσι τοῖς ἀρχαίοις Ἕλλησι συγγραφεῦσι ἀπὸ τοῦ Ὁμήρου καὶ ἐφεξῆς παρὰ τοῖς Λατίνοις, παρὰ τοῖς Βυζαντινοῖς. Τοιαύτη πραγματεία θὰ συνέβαλε πολὺ εἰς τὴν λύσιν ἐπὶ τέλους τοῦ ζητήματος: τίς ἡ ἐπικρατήσασα κατὰ καιροὺς φυλὴ ἐπὶ τῆς χώρας ἐκείνης, ἥτις φέρει τὸ ὄνομα Θρᾴκη.

Ἐπὶ τῶν Ὁμηρικῶν χρόνων ἐξετείνετο αὕτη ἀπὸ τοῦ Ἴστρου ποταμοῦ (νῦν Δουνάβεως) μέχρι τῆς Θεσσαλίας. Ὁ Στράβων λέγει ὅτι ἡ Πιερία, ὁ Ὄλυμπος, ἡ Πίμπλα, τὸ Λείβηθρον, ἦσαν Θρᾴκια χωρία καὶ ὄρη καὶ κατόπιν κατέστησαν Μακεδονικά». Ὁ Ἡρόδοτος συγκαταριθμεῖ μεταξὺ τῶν ἐθνῶν τῆς Θρᾴκης τοὺς Γέτας καὶ Δάκας. Ὁ Στράβων ὅμως, ὁ Σκύλαξ καὶ ὁ Πλίνιος ὁρίζουσι τὴν Θρᾴκην ἀπὸ τοῦ Ἴστρου μέχρι τοῦ Στρυμόνος. Κατῳκεῖτο δὲ τὸ πάλαι ἡ Θρᾴκη ἀπὸ πολλοὺς κατ᾽ ἰδίαν λαοὺς ἔχοντας ἴδια ἔθιμα καὶ νόμους παραλλάττοντας πρὸς ἀλλήλους.

Ὀνόματα θρᾳκικῶν λαῶν ἀναφέρονται ὑπὸ τοῦ Ἡροδότου καὶ ἄλλων οἷον Σκυρμιάδαι, Νιψαῖοι, Σελλιῶται, Θύναι ἢ Θυνοὶ, Ἄστοι, Γέται οἱ ἀθανατίζοντες καὶ ἄλλα, τὰ ὁποῖα ἄγνωστον ἂν οὕτως ἐκαλοῦντο καὶ ἐν τῇ γλώσσῃ τῶν λαῶν ἐκείνων ἢ εἶναι ἐξηλληνισμένα.

Ὁ Θουκυδίδης λέγει ὅτι περὶ τὸ 450 π. Χ. ηὔξησε τὸ βασίλειον τῶν Ὀδρυσῶν περὶ τὸν Ἕβρον ποταμὸν (νῦν Μαρίτσα). Τίς ὅμως ἡ πρωτεύουσα τοῦ λαοῦ ἐκείνου καὶ τίς ἡ γλῶσσα; Μήπως ἠμπορεῖ νὰ ἔχῃ σχέσιν τινὰ τὸ ὄνομα Ὀδρύσαι μὲ τὸ νῦν ἀποδιδόμενον ὑπὸ τῶν σλάβων Ὄδρην (Odrin) εἰς τὴν Ἀδριανούπολιν; Τὸ ὄνομα τοῦ πρώτου βασιλέως τῶν Ὀδρυσῶν Τήρης μήπως εἶναι σλαυικὸν ὅπως τὸ πολὺ μεταγενεστέρως βασιλικὸν πάλιν σλαβικὸν ὄνομα Βόρις (Boris); ἀλλὰ τότε τὰ ὀνόματα τῶν διαδόχων τοῦ Τήρεω: Σιτάλκης, Σεύθης, Μαισάδης, Μήδοκος, δὲν βλέπω νὰ ἔχουν τι τὸ σλαβικὸν, ἂν καὶ οὐδὲν βεβαίως καὶ τὸ ἑλληνικὸν ἔχουν· τὸ θ εἰς τὸ Σεύθης πολὺ πιθανὸν νὰ ὑφίστατο μόνον ἐν τῇ ἑλληνικῇ προφορᾷ, πολὺ πιθανὸν νὰ ὑπῆρχεν ὅμως καὶ ἐν τῇ γλώσσῃ τοῦ λαοῦ τῶν Ὀδρυσῶν. Τὸ ὄνομα Ὀδρύσαι δὲν ὁμοιάζει ἑλληνικὸν, πολὺ τραχὺ εἶναι.

Ὁ Ξενοφῶν ἐπιστρέφων μετὰ τῶν μυρίων ἐξ Ἀσίας ἔρχεται εἰς Θρᾴκην περὶ τὸ Βυζάντιον καὶ Σηλυβρίαν ἔνθα ὑποχρεοῦται νὰ συνθηκολογήσῃ μετὰ τῶν κατοικούντων ἐκεῖ λαῶν Μελανδιτῶν καὶ Γρανίψων καὶ Θυνῶν, καὶ ὁ ἴδιος λέγει ὅτι ὁμιλεῖ μετ' αὐτῶν διὰ διερμηνέως πρῶτον τοῦ Μηδοσάδου καὶ κατόπιν τοῦ Ἀβροζέλμου σταλέντων ὑπὸ τοῦ βασιλέως Σεύθου, ὅστις «συνίει καὶ αὐτὸς ἑλληνιστὶ τὰ πλεῖστα».(1) Ἑλληνικὰ λοιπὸν δὲν ὡμίλουν οἱ λαοὶ ἐκεῖνοι.

---

[1] Ὁ Σεύθης λαλῶν πρὸς τὸν Ξενοφῶντα τῷ ὑπομιμνήσκει τὴν

Τί λοιπὸν ὡμίλουν ; Περὶ τὸν Σαλμυδησσόν, νῦν Μήδειαν, κατῴκουν οἱ Μελινοφάγοι καλούμενοι Θρᾷκες.

Στέφανος ὁ Βυζάντιος λέγει ὅτι οἱ Θρᾷκες τὴν πόλιν ἐκάλουν βρία· ἡ λέξις αὕτη δὲν εἶνε σλαβικὴ διότι οἱ σλάβοι τὴν πόλιν καλοῦσι γρὰδ (grad).

Ἡ Θρᾴκη ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων λέγεται ὅτι κατῳκήθη ὑπὸ λαῶν πολλὴν σχέσιν ἐχόντων μετὰ τῆς ἑλληνικῆς φυλῆς. Ἀλλ' ἆρά γε οἱ ἀρχαῖοι ἐκεῖνοι Θρᾷκες λεγόμενοι, ἐξ ὧν ὁ Μουσαῖος, ὁ Εὔμολπος, ὁ Ὀρφεύς, ὁ Λῖνος, κατῴκουν καὶ πέραν τοῦ Αἵμου καὶ παρὰ τὸν Δούναβιν, ἢ μόνον περὶ τὸν Ἕβρον, περὶ τὸν Στρυμόνα, παρὰ τὸν Ὄλυμπον ;

μετὰ τῶν Ἀθηναίων συγγένειάν του· καὶ ἐξηγοῦσι μὲν τοῦτο ἔκ τινος ἀρχαίου μύθου περὶ Θρᾳκὸς μετοικήσαντος εἰς Ἀθήνας ἀλλ' ὁ Βλάσιος Σκορδέλης ἐν ταῖς «Θρᾳκικαῖς μελέταις» αὐτοῦ (σ. 41) δέχεται ὅτι ἡ ὑπόμνησις αὕτη ὑποδεικνυσι «ταυτότητα τῶν ἀρχαίων καὶ νεωτέρων Θρᾳκῶν, διασωζομένην, ἴσως συγκεχυμένως, ἐν τῇ συνειδήσει καὶ ταῖς παραδόσεσι τῶν μεταγενεστέρων, καίπερ ἱκανῶς ἐλβαρβαρωθέντων ἕνεκα χαλεπῶν περιστάσεων.» Τὸ ὅτι δέ, λέγει ὁ αὐτός, οἱ τῶν ἱστορικῶν χρόνων Θρᾷκες διέφερον τὸν πολιτισμὸν καὶ τὰ ἤθη τῶν συγχρόνων αὐτοῖς Ἑλλήνων, δὲν δύναται βεβαίως νὰ ἦνε ἀσφαλὲς τεκμήριον τοῦ ὅτι οὗτοι ἦσαν ἄλλης φυλῆς, Τοὐναντίον πολλὰ συνηγοροῦσιν ὑπὲρ τῆς ἐν γένει ταυτότητος αὐτῶν· Τὰ συχνὰ ἀνευρισκόμενα ἐν Θρᾴκῃ ἀνάγλυφα Διός, Ἥρας, Ἀπόλλωνος, σπανιώτερα δὲ τοῦ Διονύσου καί, ὅσον ἔμοιγε γνωστὸν, μέχρι τοῦδε ἐντελὴς ἔλλειψις Ἄρεως, ἴσως καὶ Ἑρμοῦ, δεικνύουσί πως ὅτι δὲν ἦσαν ἴσως κατὰ πάντα ἀκριβεῖς αἱ περὶ θρᾳκικῶν θεῶν τοῦ Ἡροδότου εἰδήσεις· ἡ μέχρι τῆς ῥωμαϊκῆς κατακτήσεως συνεχὴς διάρκεια τῶν Θρᾳκῶν, τῷ Diobesi (Tac. Ann. 38. 39). καὶ ἡ ἐν ἐπιγραφαῖς διατήρησις σχετικῶν ὀνομάτων δηλοῦσι συνέχειαν τῶν παναρχαίων φυλῶν δι' ὅλου τοῦ χρόνου.» Ἐπίσης τούτου τεκμήριον θεωρεῖ ὁ Σκορδέλης τὸ βασιλικὸν ὄνομα Τήρης. Σ. Σ. Θ. Η.

Ἐπὶ Ὁμήρου οἱ Θρᾷκες βοηθοῦσι τοὺς Τρῷας. Ἐπὶ Ἡροδότου, Θουκυδίδου, Ξενοφῶντος οἱ Θρᾷκες δὲν εἶνε Ἕλληνες, δηλαδὴ δὲν φέρουν ἑλληνικὰ ὀνόματα, δὲν ὁμιλοῦν τὴν ἑλληνικὴν γλῶσσαν. Ἀλλὰ συγχρόνως δὲν ὁμιλοῦν καὶ τὴν σλαβικήν· διότι αἱ λέξεις καὶ τὰ ὀνόματα, ἃς ἀπαντῶμεν παρὰ τοῖς συγγραφεῦσι μέχρι τοῦ Ξενοφῶντος οὐδὲν τὸ κοινὸν ἔχουσι μετὰ τῶν σλαβικῶν, ἐκτὸς ἐὰν δύναται νὰ σχετισθῇ τὸ παρὰ τῷ Ξενοφῶντι Ἀβροζέλμης μετὰ τῶν παρὰ τῷ Λουκιανῷ σκυθικῶν Ἀρσακόμης καὶ Ἀμιζώκης.

Λέγω δὲ σλαβικῶν καὶ ὄχι βουλγαρικῶν· διότι οἱ σλάβοι κατοικοῦν τὴν Θρᾴκην πολὺ πρὶν τοῦ λάβωσι τὸ ὄνομα Βούλγαροι, οἵτινες διῆλθον τὸν Δούναβιν μόλις περὶ τὸ 679 μ. Χ. ὑπὸ τὸν ἀρχηγὸν αὐτῶν Ἀσπαρούχ, καὶ οὗτοι οὐδὲν κοινὸν εἶχον μὲ τοὺς Σλάβους οὔτε εἰς τὴν γλῶσσα οὔτε εἰς τὰ ἤθη, οὔτε εἰς τὴν φυλήν. Οἱ Σλάβοι ὑπάγονται εἰς τὴν εὐρωπαϊκὴν φυλήν, οἱ Βούλγαροι εἰς τὴν μογγολικήν. Σήμερον καθ' ὅλην τὴν Βουλγαρίαν ἀπαντᾷ γενικῶς ὁ τύπος τῆς σλαβικῆς φυλῆς, τὰ ἤθη καὶ ἡ γλῶσσα αὐτῆς. Ἡ γλῶσσα τῶν Βουλγάρων ἐξηφανίσθη παντελῶς, μόνον τινὰ τῶν ἐθίμων καὶ ὁ τύπος τῆς μογγολικῆς αὐτῶν φυλῆς συχνὰ ἀπαντᾷ, πέραν τοῦ Αἵμου πρὸ πάντων, ἔνθα δὲν εἶνε σπάνιον νὰ ἴδῃς μορφὰς ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν μὲ ἐξωγκωμένα τὰ μῆλα τῶν παρειῶν, μὲ κυρτοὺς τοὺς ὀφθαλμούς, μὲ χρῶμα χαλκόχρουν, μὲ τρίχας ἀραιάς, μὲ πρόσωπον πλατύ, τελείους τύπους μογγολικούς.

Κατὰ τὸν 4ον αἰῶνα π. Χ. εἶχον εἰσβάλει οἱ Κέλται εἰς τὰς χώρας τοῦ Αἵμου. Κατὰ τὸν 4ον αἰῶνα μ. Χ. εἰσέβαλον οἱ Γότθοι, οἱ Οὖνοι, οἱ Ἄβαρες, οἱ Σλάβοι· καὶ μόλις κατὰ τὸν 7ον ἀνεφάνησαν οἱ Σέρβοι εἰς τὴν Ἄνω

Μυσίαν, νῦν Σερβίαν, καὶ οἱ Βούλγαροι εἰς τὴν Κάτω Μυσίαν, νῦν Βουλγαρίαν.

Ἐνῷ ἀπὸ τοὺς ἀρχαιοτάτους χρόνους καὶ ἐφεξῆς οἱ Ἕλληνες τῆς κυρίως Ἑλλάδος εἰς διαφόρους ἦλθον σχέσεις καὶ ἐπιμιξίας μὲ τοὺς λαοὺς τῆς Θρᾴκης. Οἱ Ἀθηναῖοι εἶχον συμμάχους θρᾳκικὰ φῦλα. Ὁ Φίλιππος πολλάκις εἰσέβαλλεν εἰς τὴν Θρᾴκην, κατέκτησε καὶ καθυπέταξε πολλὰς πόλεις αὐτῆς, ἔκτισε δὲ καὶ τὴν Φιλιππούπολιν εἰς ἣν ἔδωκε καὶ τὸ ὄνομά του. Ὁ Μέγας Ἀλέξανδρος προέβη μέχρι τοῦ Ἴστρου. Ὁ Λυσίμαχος ἐκλήθη βασιλεὺς τῆς Θρᾴκης. Καθ' ὅλα δὲ τὰ παράλια τῆς Θρᾴκης ἤνθουν ἑλληνικαὶ πόλεις, ἀποικίαι τῆς κυρίως Ἑλλάδος. Ἀλλ' ἡ Θρᾴκη ἀνεφάνη μὲ ὅλον αὐτῆς τὸν ἑλληνικὸν χαρακτῆρα ἀφ' ὅτου προήνεγκεν ὡς πρωτεύουσα τοῦ Ἀνατολικοῦ κράτους τοῦ καὶ Ἑλληνικοῦ ἐπονομασθέντος, τὸ Βυζάντιον. Ἔκτοτε ἡ Θρᾴκη κατέστη μέλος τῆς Ἑλλάδος.

. . . .

Τῆς Θρᾴκης τὰ ὅρια κατὰ διαφόρους καιροὺς ἦσαν ἄλλα. Σήμερον ὅμως δύναται σαφῶς νὰ ὁρισθῇ ὡς ἡ χώρα ἥτις περιλαμβάνεται μεταξὺ τοῦ Αἵμου, τῆς Μαύρης θαλάσσης, τῆς Προποντίδος, τοῦ Αἰγαίου πελάγους καὶ τοῦ Νέστου ποταμοῦ. Ἐν τῇ χώρᾳ ταύτῃ περιλαμβάνονται αἱ ἑλληνικαὶ πόλεις μὲ τὰ ἑλληνικὰ ὀνόματα, μὲ τοὺς ἑλληνικοὺς πληθυσμούς, μὲ τὰ ἑλληνικὰ ἤθη καὶ ἔθιμα, μὲ τὴν ἑλληνικὴν γλῶσσαν καὶ θρησκείαν: Φιλιππούπολις, Ἀδριανούπολις (πάλαι Ὀρεστιάς), Στενήμαχος, Ἀγχίαλος, Διδυμότειχον, Ραιδεστός, 40 Ἐκκλησίαι, Τυρολόη (Τσορλοῦ), Μήδεια. Γάνος καὶ Χώρα, Βιζύη, Περιστερά, Ἀετός, Διάμπολις, Σωζούπολις, Ἀγαθούπολις, Εὐσταθοχώριον (Βύμκιοι τουρκιστί), Καλοφέριον, Ἑλένα, Πάνιον, Ἡράκλειον, Μεσημ-

βρία, Ἄσπρος, Αἶνος, Ξάνθη, Μαρώνεια, κτλ. κτλ. καὶ ὅλα ταῦτα καὶ ἐν τῷ κέντρῳ τῆς Θρᾴκης, καὶ εἰς τὰ ἄκρα αὐτῆς, καὶ εἰς τὰ παράλια, καὶ εἰς τὰς πεδιάδας, καὶ εἰς τὰ βουνά. Ὅλα μαρτυροῦσι καὶ τὰ πέριξ αὐτῶν, ὅτι ἡ χώρα αὕτη ἡ καλουμένη Θρᾴκη κατῳκήθη ἐπὶ αἰῶνας ὑφ' Ἑλλήνων, καὶ τούτων μόνον τὸν τύπον καὶ τὸ πνεῦμα φέρει διὰ μέσου τῶν αἰώνων μέχρι τῆς σήμερον, καὶ θὰ τὸν φέρῃ καὶ εἰς τὸ μέλλον. Τὰ ὄρη τῆς Θρᾴκης Αἷμος, Ῥοδόπη, Ὄρβηλος, Πύρηνα· οἱ ποταμοὶ Ἕβρος, Ἄρτα, Νέστος· πλεῖστα χωρία, καὶ τὰ ἐλάχιστα, φέρουσιν ὀνόματα ἑλληνικά, ἂν καὶ ἐνίοτε παρεφθαρμένα, ἐνίοτε δὲ ἀντικατασταθέντα ὑπὸ τουρκικῶν ἢ σλαβικῶν.

Πῶς εὑρέθησαν οἱ Σλάβοι ἐν Θρᾴκῃ καὶ πρὸ πάντων πότε ἦλθον καὶ πῶς τὰ πράγματα ἐν μέρει μετέβαλον, δύναται καθ' ὁλοκληρίαν νὰ ὁρισθῇ, ὅταν διέλθῃ τις ὅλην τὴν Θρᾴκην, σπιθαμὴν πρὸς σπιθαμήν, τοὺς Βυζαντινοὺς συγγραφεῖς πρὸ πάντων ὑπὸ μάλης ἔχων, ἐκτὸς τῶν Λατίνων καὶ τῶν ἀρχαίων γεωγράφων, κάτοχος δὲ τῆς ἑλληνικῆς καὶ σλαβικῆς γλώσσης ὤν.

Δυστυχῶς ἐδῶ ἔνθα ἐπὶ τοῦ παρόντος εὑρισκόμεθα, ὄχι περὶ Βιβλιοθήκης καὶ Ἑλλήνων συγγραφέων, ἀλλ' οὔτε περὶ ἀλφαβηταρίου ἑλληνικοῦ νὰ γίνῃ λόγος δύναται· ὥστε ἐπιφυλαττόμεθα διὰ τὸ Β' ἔτος τοῦ Θρᾳκικοῦ ἡμερολογίου (διότι ἐλπίζομεν τὴν εὐδοκίμησιν καὶ ἐξακολούθησιν αὐτοῦ), ἐὰν δὲν προλάβῃ τις ἄλλος εἰς τὸ Α' ἔτος ἀκόμη νὰ γράψῃ τι σαφὲς καὶ ὡρισμένον ἐπὶ τῶν κειμένων καὶ τῶν ἐπιτοπίων παραδόσεων στηριζόμενος.

Σήμερον τὸ μεγαλείτερον μέρος τῆς Θρᾴκης ὑπάγεται ὑπὸ τὴν Τουρκίαν, περιλαμβάνει δὲ τὸν νομὸν Κωνσταντινουπόλεως καὶ τὸν νομὸν Ἀδριανουπόλεως· τὸ δὲ ὑπόλοιπον μέ-

ρος αὐτῆς, μεταξὺ Ῥοδόπης καὶ Αἵμου, τὸ καλούμενον Ἀνατολικὴ Ῥωμυλία, ὑπὸ δὲ τῶν Βουλγάρων «Νότιος Βουλγαρία», ἀποτελεῖ μέρος τῆς νῦν ἡγεμονίας τῆς Βουλγαρίας, διαιρεῖται δὲ εἰς ἕξ νομούς: 1) τῆς Φιλιππουπόλεως, 2) τῆς Σηλύμνου, 3) τῆς Ἐσκῆ-Ζαγρᾶς, 4) Ταταρ-Παζαρτζικίου, 5) Πύργου, καὶ 6) Χάσκιοϊ. Ὁ πληθυσμὸς τῆς Ἀνατολικῆς Ῥωμυλίας εἶνε περὶ τὰς 800,000 κατὰ τὴν ἀπογραφὴν τοῦ 1891, ἐξ ὧν ὑπολογίζουσιν οἱ Βούλγαροι μόνον περὶ τὰς 50 χιλιάδας Ἑλλήνων, 140 χιλ. Τούρκων καὶ ὑπὲρ τὰς 600 χιλ. Βουλγάρων. Ὁ δὲ ὑπὸ τὴν Τουρκίαν πληθυσμὸς τῆς Θράκης εἶνε τοῦ μὲν νομοῦ τῆς Κωνσταντινουπόλεως 1,100,000, ἐξ ὧν Ἕλληνες περὶ τὰς 450 χιλ. τοῦ δὲ νομοῦ Ἀδριανουπόλεως 900 000 ἐξ ὧν Ἕλληνες περὶ τὰς 500 χιλ. Ἑπομένως ἡ ὅλη Θράκη ὑπολογίζεται σήμερον ἔχουσα περὶ τὰ 2 ἑκ. καὶ 800 χιλ. ἐξ ὧν 1 ἑκατομμύριον περίπου Ἕλληνες.

Περὶ τῶν νομῶν Κωνσταντινουπόλεως καὶ Ἀδριανουπόλεως οὐδὲν θὰ γράψωμεν σήμερον, θὰ περιορισθῶμεν δὲ μόνον νὰ σημειώσωμέν τινα ἀκόμη περὶ Ἀνατολικῆς Ῥωμυλίας καὶ ταῦτα τροχάδην, διότι οὔτε ὁ χρόνος, οὔτε ὁ τόπος, οὔτε τὰ στενὰ ὅρια τοῦ Θρακικοῦ Ἡμερολογίου μᾶς ἐπιτρέπουσι νὰ ἐπεκταθῶμεν ἐπὶ πολύ, ἂν μάλιστα δὲν ἐπεξετάθημεν ἤδη.

Ἀρχίζοντες ἀπ' αὐτὸ τὸ ὄνομα τῆς Ῥωμυλίας εὑρίσκομεν αὐτὸ συνηγοροῦν ὑπὲρ τοῦ Ἑλληνισμοῦ τοῦ τόπου, διότι ἐδόθη ὑπὸ τῶν Τούρκων, ἐπειδὴ ἐπ' αὐτῶν ἀκόμη, πολὺ δὲ περισσότερον πρότερον, Ῥωμηοὶ ἤτοι Ἕλληνες ἦσαν οἱ κάτοικοι τῆς Ῥωμυλίας καὶ τὸ πνεῦμα αὐτῶν καὶ ἡ γλῶσσα καὶ τὰ ἤθη ἐπεκράτουν ἀνέκαθεν ἐπὶ τῆς χώρας. Τοῦτο καὶ ὑπὸ τῆς ἱστορίας πασιφανῶς ἀποδεικνύεται: Ὅταν περὶ τὸ

1330 μ. Χ. βασιλεύοντος τοῦ Καντακουζηνοῦ ἐν τῷ Βυζαντίῳ, Ἀλεξάνδρου δέ τινος παρὰ τοῖς Βουλγάροις (μὲ πρωτεύουσαν τὸ Τύρνοβον, πέραν τοῦ Αἵμου), ἐγένετο πόλεμος μεταξὺ αὐτῶν καὶ οἱ στρατοὶ ἦσαν παρατεταγμένοι πρὸς ἀλλήλους παρὰ τὸν Ἀετόν, κατὰ τὰς συνθηκολογήσεις μεταξὺ τῶν βασιλέων ἀντηλλάγησαν οἱ ἑξῆς λόγοι: «Ὁ βασιλεὺς τῶν Βουλγάρων διϊσχυρίζετο ὅτι, ἐπειδὴ ἡ χώρα αὕτη κατεκτήθη ποτὲ ὑπὸ τῶν Βουλγάρων βασιλέων Κροὺμ καὶ Συμεών, θεωρεῖ αὐτὴν κτῆμα τοῦ βασιλείου του. Ἀλλ᾽ οἱ Βυζαντινοὶ ἀπεκρίθησαν, ὅτι δὲν πρέπει τὴν ἅπαξ ἀδικίαν νὰ μεταχειρίζωνται οἱ Βούλγαροι ὡς δικαιολογίαν, νομίζοντες ὅτι, ἐπειδὴ ἐπί τινα χρόνον κατεῖχον τὴν χώραν πρέπει νὰ τὴν κατέχωσι καὶ διηνεκῶς· ***διότι τὰς πόλεις ταύτας οὐ μόνον ἐξ ἀρχαιοτάτων χρόνων ἑλληνικαὶ εἶναι καὶ εἶτα ὑπηκόους τοῖς Βυζαντινοῖς, ἀλλὰ καὶ πλείους αὐτῶν ὑπὸ τῶν Βυζαντινῶν ἐκτίσθαι καὶ κατῳκίσθαι πρὸ πολλοῦ***». Εἰς τὴν διένεξιν λοιπὸν ταύτην ὁ Ἀλέξανδρος δὲν φέρει ὡς ἐπιχείρημα ὅτι ὁμοεθνεῖς του κατοικοῦσι τὴν χώραν καὶ θέλει τὴν συνένωσιν αὐτῶν, ἀλλ᾽ ὑποδηλοῖ μόνον τὸν ἁρπακτικὸν αὐτοῦ καὶ τῶν προκατόχων του σκοπόν. Ἐν ᾧ καὶ εἰς μίαν ἄλλην, πρὸ 100 ἐτῶν, πρὸ τῆς ἐποχῆς ἐκείνης τοιαύτης φύσεως διένεξιν οἱ Βυζαντινοὶ εἶπον: Βυζαντινῆς γὰρ αὐτοκρατορίας εἶναι μέρος ἐκείνας καὶ Ἕλληνας αὐτούς, μὴ εἶναι δ᾽ εὔλογον Ἕλληνας (Ῥωμηοὺς) ὑπὸ Βουλγάρῳ τελεῖν. (2)

Ἀλλὰ διὰ νὰ μὴ περιοριζώμεθα εἰς λέξεις, ἐξετάσωμεν

(2) Ἀντιγράφω ἐκ τῆς 117 σελ. τοῦ β' τόμ. (ἔκδ. Βόννης 1855) τῆς Ῥωμαϊκῆς Ἱστορίας Νικηφόρου Γρηγορᾶ: «Τέλος δὲ στρατιὰν ἑτέρων τῶν υἱέων τὸν δεύτερον εἰληφότα διαπεραιοῦσθαι προσέταττε (ὁ τῶν Βιθυνῶν ἡγεμὼν βαρβάρων Ὑρκανὸς) τὸν τοῦ Πόντου αὐχένα διὰ Γενουϊτικῶν νεῶν, καὶ ξυμμίξας κατὰ Θράκην τἀδελφῷ, ὡς ὁμοῦ

αὐτὰ τὰ πράγματα. Ἀφίνω ὅλας τὰς παραλίους πόλεις τῆς Θράκης παρὰ τὸν Εὔξεινον, ἀπὸ τοῦ Αἱμωνίου ἀκρωτηρίου μέχρι τοῦ Βοσπόρου: τὸ Πάνιον, Ἡράκλειον, Μεσημβρίαν, Ἀγχίαλον, Πύργον, Σωζούπολιν, Θυνιάδα, Ἀγαθούπολιν, Βασιλικόν, Μήδειαν κτλ., ἀφίνω τὰς κεντρικωτέρας καὶ σημαντικωτέρας μεσογείους πόλεις: Φιλ]πολιν, Στενήμαχον, Καβακλῆ κτλ, ἀλλὰ λάβωμεν τὰς μικροτέρας καὶ αὐτὰ τὰ χωρία· καὶ τούτων ἀκόμη τὰ ὀνόματα τρανῶς μαρτυροῦσιν ὅτι ἀπὸ τῆς κατακτήσεως τῆς Θράκης ὑπὸ τοῦ Λυσιμάχου περὶ τὸ 315 π. Χ. μέχρι τοῦ 300 μ. Χ. ὅτε ἤρξατο ἡ κάθοδος τῶν σλάβων εἰς τὴν Ἰλλυρικὴν Χερσόνησον καὶ κυρίως μέχρι τοῦ 800 μ. Χ. καὶ ἐφεξῆς, ὅτε οἱ σλάβοι ὑπὸ τὸ ὄνομα Βούλγαροι ἤρξαντο νὰ εἰσβάλλωσιν εἰς τὴν Θράκην ἀπὸ τῆς Κάτω Μοισίας (νῦν Βουλγαρίας), τὰ ὀνόματα ἐκεί-

---

γενομένων τῶν στρατευμάτων ἀμφοῖν τά τε πρὸ ποδῶν πάντα δηῶσαι, καὶ ἅμα ἐξ ἐφόδου καὶ ἐς τὴν Μυσῶν ἐσβαλεῖν χώραν· ὃ δὴ τάχιστα πρόσταγμα πεπραχότες ἐκεῖνοι, ἡμερῶν μεταξὺ μικρῶν ἐπανήεσαν ὑπὲρ ἀριθμὸν ἐλαύνοντες, οὐ Μυσῶν λείαν μόνον, ἀλλὰ τὴν πλείω Ῥωμαϊκήν, μᾶλλον δ' εἰ χρὴ τἀληθὲς εἰπεῖν, τὴν πᾶσαν Ῥωμαϊκήν· ἄποικοι γὰρ κἀκεῖνοι Ῥωμαίων ὑπῆρχον, διὰ πενίαν πρὸ ἐτῶν οὐ μάλα μακρῶν ἐκεῖ μετοικήσαντες, διὰ γὰρ τὸ καὶ τὰς ἐκεῖ πόλεις εἶναι τῶν πρὶν βεβασιλευκότων Παλαιολόγων οἰκοδομὰς καὶ ὅρια τῆς τότε Ῥωμαίων ἡγεμονίας, ἔπειτα Μυσοῖς τισὶν ἡλικίας ὑπείκων ἀρτίως, συμβαίνει καὶ κύκλῳ περὶ αὐτὰς τοὺς ἐντεῦθεν ἐκεῖ διὰ πενίαν ἐκόντας, ὡς εἴρηται, μεθισταμένους ἐκ τοῦ σύνεγγυς αὐτόθι κληροῦσθαι τὴν δίαιταν. ἄρτι τοίνυν μέχρι μὲν ἐς τάσδε τὰς πόλεις τῆς βαρβαρικῆς γενομένης ἐφόδου, περαιτέρω δ' οὐ δυνηθείσης διὰ τὴν τῶν γῆς ἐκείνης ἀρχόντων πρόνοιαν, πάντα συνέπεσε Ῥωμαίους μὲν εἶναι τοὺς ἀπαχθέντας ἐκεῖθεν, Μυσοὺς δ' ὀνομάζεσθαι διὰ τὸ Μυσοῖς ἐκ πολλοῦ καὶ αὐτοὺς ὑπηκόους γενέσθαι.» Πρβλ. καὶ Ὑπόμν. τῶν ἐν Κ]λει Συλλόγων ἐν τῷ α' ἔτει τῆς Σαββατιαίας Ἐπιθεωρήσεως (Βουτυρᾶ). Σ. Σ. Θ. Η.

190

Ἐκ τοῦ παρὰ τὸ Αἰγαῖον πέλαγος φρουρίου Περιθεωρίας, μετατεθέντες οἱ κάτοικοι εἰς τὴν περιοχὴν τῆς Σοφίας κατῴκησαν εἰς τόπον, ὃν ἐκάλεσαν Περιθεωρίαν, ἐξ οὗ τὸ Πυρτὸπ σήμερον.

Ἡ Σήλυμνος, ἣν καλοῦσιν οἱ Βούλγαροι σήμερον Σλῆβεν, διότι παράγει δῆθεν πολλὰ δαμάσκηνα (βουλγαριστὶ (slivi), ἐκαλεῖτο τὸ πάλαι Ἰστλυφὸν καὶ σήμερον ἓν τμῆμα αὐτῆς καλεῖται Κριτοχώριον.

Ἡ πόλις Τσιρπὰν κεῖται σήμερον ἐπὶ τοῦ τόπου, ἔνθα ἐκ τῶν ἀνευρεθεισῶν ἐπιγραφῶν, φαίνεται ὅτι ἔκειτο ποτὲ ἡ πόλις Πύρρος.

Καὶ ταῦτα μὲν ἐκ πολλῶν ὀλίγα, διότι ὅλοι οἱ τόκοι καὶ αἱ πόλεις τῆς Ἀνατολικῆς Ῥωμυλίας ἔφερον ἄλλοτε καὶ φέρουσιν ἀκόμη καὶ σήμερον πολλοὶ ἐξ αὐτῶν ὀνόματα ἑλληνικά· ἡμεῖς διὰ τὸ στενὸν τοῦ χώρου καὶ χρόνου δὲν δυνάμεθα νὰ ἀπαριθμήσωμεν αὐτὰ ὅλα.

Τοῦτο μόνον τελευτῶντες τὴν παροῦσαν ἡμῶν προσθέτομεν, ὅτι καὶ ἐπὶ ἕνα μόνον μῆνα ἐὰν διαμείνῃ τις ἐν τῇ Ἀνατολικῇ Ῥωμυλίᾳ καὶ ἐν τῇ Βουλγαρίᾳ, δὲν θὰ ἀργήσῃ νὰ ἀναγνωρίσῃ ὅτι οἱ κάτοικοι τῆς Ἀνατολικῆς Ῥωμυλίας δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ εἶνε σλάβοι. Διότι τὰ ἤθη καὶ ἔθιμα τῶν ἐν τῇ Βουλγαρίᾳ Βουλγάρων, ὁ χαρακτὴρ αὐτῶν, ἡ σωματικὴ κατασκευή, ἡ πνευματικὴ ἐπιδεκτικότης εἶνε ἐντελῶς ἄλλα ἢ τὰ τῶν Ῥωμυλιωτῶν. Ὁ σλάβος εἶνε ψύχραιμος,βαρύς, παχὺς τὸν νοῦν, δυσκίνητος, περιωρισμένος, φιλάργυρος, φιλύποπτος, καχύποπτος, ἄθυμος, ἀγέλαστος, ῥυπαρός, ἄνευ οὐδεμιᾶς πρωτοβουλίας, ἀσυγκίνητος, καί,τὸ χείριστονπάντων δι'ἑαυτὸν καὶ διὰ τὴν ἀνθρωπότητα, ἀνεπίδεκτος πάσης βελτιώσεως καὶ ἀναπτύξεως. Ἡ λεπτότης παρὰ τῷ σλάβῳ τῆς Βουλγαρίας εἶνε πρᾶγμα ἄγνω-

όλον, η μεγαθυμία επίσης, ή παν εν-
γένει αίσθημα ευγενές ελλείπει
απ' αυτού. Δια τούτο αι κοινωνικαί
σχέσεις ήναι ψυχρόταται, ή μάλλον
ανύπαρκτοι. Φιλία, ευπιστότης, ει-
λικρίνεια, ουδέποτε απαντά παρ' αυ-
τώ. Παρά τοις Έλλησιν ήναι απαρά-
ληπτοι τοιαύται χαρακτηριστικαί και
και όμως ήναι αληθέσταται. Άλλοτε ίσως
δοθή αφορμή να εκθέσωμεν μετά
παραδειγμάτων τα ανωτέρω λεχθέντα
και θα ήναι καταληπτότερα και σαφηνικώ-
τερα. Σήμερον τούτο μόνον λέγομεν,
ότι οι κάτοικοι της Ανατολικής Ρωμυλίας
δεν ήναι της αυτής φύσεως με τοις της
Βουλγαρίας, και αν η Βουλγαρία σήμερον
ανέζη, προώδευσεν ή θα προοδεύση, τού-
το εγένετο μόνον δια των Ρωμυλιωτών. Δι-
α τούτο δόξα εις τον ελληνισμόν τον εκπολιτίζοντα τα
έθνη!... και κατάρα εις αυτόν δια την αυτο-
θυσίαν του! ...
Πεσαζίκος.